

Vergaderjaar 1983–1984

16 689

Voorstel van wet van de leden Van Kemenade, Worrell en Wallage houdende vaststelling van een wettelijk kader voor de volwasseneneducatie (Kaderwet volwasseneneducatie)

Nr. 24

TWEEDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 28 oktober 1983

Het gewijzigde voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

1. **Artikel 6** wordt als volgt gelezen:

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen, de adviesraad gehoord, regelen worden gesteld met betrekking tot de eigen financiële bijdrage die van de volwassenen ten minste en ten hoogste kan of moet worden verlangd voor zijn of haar deelname aan te onderscheiden activiteiten en voorzieningen.

2. **Artikel 7** wordt als volgt gelezen:

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen, de adviesraad gehoord, richtlijnen worden gegeven voor de tijdsduur gedurende welke volwassenen ten hoogste aan activiteiten of voorzieningen kunnen deelnemen.

3. In **artikel 8** worden de woorden «Onze» tot en met «geven» vervangen door:

bij algemene maatregel van bestuur, de adviesraad gehoord, eisen worden gesteld aan de bekwaamheid en richtlijnen worden gegeven.

4. In **artikel 13** onder a wordt het woord «basiscursussen» vervangen door: basiseducatie.

5. Aan **artikel 14** worden onder vermelding van het daar nu bepaalde als lid 1, de volgende leden toegevoegd:

2. Door de gemeente en door de provincie wordt jaarlijks een educatieplan vastgesteld, als onderdeel van een plan als bedoeld in paragraaf 1 van hoofdstuk III, en in paragraaf 1 van hoofdstuk IV van de Kaderwet Specifiek Welzijn.

3. De voorbereiding van dit plan vindt plaats in samenwerking met de in die regio bij de volwasseneneducatie betrokken instellingen en organisaties.

6. Aan **artikel 15** wordt de volgende zinsnede toegevoegd:
en indien ze voorkomen op een educatief plan als bedoeld in artikel 17, tweede lid.

7. In **artikel 18** wordt het woord «drie» in de eerste zin van het derde lid en in de eerste zin van het vierde lid vervangen door het woord: vier.

8. Aan **artikel 23** wordt een zesde lid toegevoegd, luidende:
6. Bij de samenstelling van de Raad houdt Onze minister uitdrukkelijk rekening met de verscheidenheid van geestelijke, maatschappelijke en culturele stromingen in de samenleving.
9. In **artikel 25** vervalt het bepaalde onder b, onder gelijktijdige vernumering van c in b en van d in c.
10. In **artikel 27** derde lid wordt tussen de woorden «geestelijke» en «stromingen» toegevoegd: maatschappelijke en culturele.
11. In **artikel 31** eerste lid worden de woorden «De» tot en met «stand» vervangen door: De gemeente draagt zorg voor de totstandkoming van een educatief centrum.
12. In **artikel 32** eerste zin wordt tussen de woorden «heeft» en «tot» toegevoegd: met name.
13. In **artikel 32** vervalt het bepaalde onder d en wordt de puntkomma aan het slot van onderdeel c vervangen door een punt.
14. **Artikel 33** wordt als volgt gelezen:
1. Het bestuur van het educatief centrum wordt samengesteld in overleg met de in dat bestuursgebied bij de volwasseneneducatie betrokken instellingen en organisaties.
2. Bij de samenstelling van het bestuur wordt uitdrukkelijk rekening gehouden met de onderscheiden werksoorten op het terrein van de volwasseneneducatie en met de verschillende geestelijke, maatschappelijke en culturele stromingen onder de bevolking van dat gebied.
15. Aan **artikel 35** wordt een derde lid toegevoegd, luidende:
3. Gedeputeerde staten kunnen een provinciale werkplaats instellen ten behoeve van de ondersteuning van de educatieve centra en/of ten behoeve van werkzaamheden ter bevordering van de volwasseneneducatie, die om redenen van doelmatigheid beter op bovengemeentelijk niveau kunnen worden verricht.
16. In hoofdstuk III wordt in de titel van paragraaf 1 het woord «Basiscursussen» vervangen door: Baseducatie.
17. In **artikel 36**, eerste lid, worden de woorden «Basiscursussen stellen» vervangen door: Baseducatie stelt.
18. **Artikel 36**, tweede lid, wordt als volgt gelezen:
2. Tot de baseducatie behoren:
- a. basiscursussen;
 - b. beroepsoriëntatie;
 - c. alfabetisering;
 - d. cursussen voor culturele minderheden.
19. In **artikel 36** wordt het derde lid vervangen door een nieuw derde lid, luidende:
3. In het educatief plan als bedoeld in artikel 14, tweede lid, wordt bepaald door welke voorzieningen deze activiteiten zullen worden uitgevoerd. Daarbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de verscheidenheid in de samenleving en worden eigen initiatief en verantwoordelijkheid van de burgers bevorderd.
20. In **artikel 36**, vierde lid, wordt het woord «cursus» telkens vervangen door: activiteit.
21. In **artikel 37**, eerste zin, worden de woorden «Cursussen algemene ontwikkeling» vervangen door: Basiscursussen.

22. In **artikel 37**, onder c, wordt het woord «sociale» vervangen door: elementaire kennis en.
23. In **artikel 37** vervalt het bepaalde onder d en e en wordt de punt-komma aan het slot van onderdeel c vervangen door een punt.
24. In **artikel 38**, eerste lid, worden de woorden «Cursussen beroepsvoorbereiding stellen» vervangen door: Beroepsoriëntatie stelt.
25. In **artikel 38**, eerste lid, vervallen de woorden «of huishoudelijke» en wordt het woord «of» gevoegd tussen de woorden «technische» en «ambachtelijke».
26. In **artikel 39** wordt het woord «Alfabetiseringscursussen zijn» vervangen door: Alfabetisering is.
27. In **artikel 40** wordt het woord «anderstaligen» vervangen door: culturele minderheden.
28. In **artikel 41**, eerste lid, wordt het woord «basiscursussen» vervangen door: basiseducatie.
29. In **artikel 41**, tweede en derde lid, wordt het woord «cursussen» telkens vervangen door: activiteiten.
30. In **artikel 42** wordt het woord «cursussen» telkens vervangen door: activiteiten.
31. In **artikel 43**, eerste lid, wordt het woord «cursussen» vervangen door: activiteiten.
32. In **artikel 43**, derde en vierde lid, wordt de zinsnede «een plan» tot en met «Welzijn» vervangen door: een educatief plan als bedoeld in artikel 14, tweede lid.
33. In **artikel 46** wordt de zinsnede «een plan» tot en met «Welzijn» vervangen door: een educatief plan als bedoeld in artikel 14, tweede lid.
34. In **artikel 47** wordt de zinsnede «een plan» tot en met «Welzijn» vervangen door: een educatief plan als bedoeld in artikel 14, tweede lid.
35. In **artikel 51** wordt, onder gelijktijdige vernumming van a in b en van b in c, een nieuw onderdeel a ingevoegd, luidende:
- a. cursussen algemene ontwikkeling, gericht op bevordering van de kennis van de cultuur en de samenleving en van de kennis der natuur;.
36. **Artikel 62** wordt als volgt gelezen:
1. Met ingang van 1 augustus 1984 treden hoofdstuk I, de artikelen 11 tot en met 23 van hoofdstuk II en de hoofdstukken IV en V van deze wet in werking.
 2. De overige onderdelen en artikelen van deze wet treden in werking op een nader bij invoeringswet te bepalen tijdstip.
 3. Artikelen of onderdelen van deze wet kunnen in bijzondere situaties en voor een beperkte tijd, bij algemene maatregel van bestuur vooruitlopend op de in het vorige lid bedoelde invoeringswet, de adviesraad gehoord, van toepassing worden verklaard.
 4. Op een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het vorige lid is artikel 4 van deze wet van toepassing.

TOELICHTING

Algemeen

Met deze nota van wijziging beogen de ondergetekenden tegemoet te komen aan verschillende wensen en suggesties die in de eerste termijn van de mondelinge behandeling van dit wetsontwerp door woordvoerders van meerdere fracties zijn gedaan.

De ondergetekenden menen aan deze verlangens en voorstellen op deze wijze te kunnen en moeten voldoen, omdat het hierbij enerzijds om duidelijke verbeteringen van het wetsontwerp gaat en omdat anderzijds de zaak waar het hier om gaat het best wordt gediend indien een brede politieke meerderheid zich in deze voorstellen voldoende zal kunnen herkennen en daardoor een zo breed mogelijk politiek draagvlak zal kunnen ontstaan voor dit noodzakelijke wettelijke raamwerk voor de volwasseneneducatie.

Mede in dit licht hebben de ondergetekenden door de wijziging van artikel 62 ook ruimte willen scheppen voor een verder gaande discussie over en bezinning op de hoofdlijnennotities inzake de volwasseneneducatie die onlangs door de regering zijn uitgebracht. Met name door deze wijziging van artikel 62 wordt immers een drieledig doel gediend. Ten eerste wordt daardoor nu reeds een wettelijke basis gecreëerd voor die elementen van ordening en harmonisatie, waarover blijkbaar, ook tussen de regering en de initiatiefnemers, overeenstemming bestaat, zoals de begripsomschrijvingen, het volwasseneneducatieplan, de adviesraad en het ontwikkelings- en experimenteerkader.

Een dergelijk wettelijk raamwerk is bovendien van belang als kader voor de rijksregeling die de regering binnenkort voor de basiseducatie zal treffen, zoals in het mondeling overleg op 25 oktober jl. is medegedeeld en daarmee tevens als een juridische basis voor de parlementaire beoordeling en beïnvloeding daarvan. Ten tweede schept de volksvertegenwoordiging ook duidelijkheid over haar opvattingen met betrekking tot andere voorzieningen ten behoeve van de volwasseneneducatie, zoals het landelijk ontwikkelingscentrum, het educatief centrum, de aard, de planning en bekostiging van de basiseducatie en de positie van de andere educatieve activiteiten en voorzieningen zoals het onderwijs, het leerlingwezen, het sociaal-cultureel werk, de buitenschoolse beroepseducatie, radio, televisie en buitenschools schriftelijk en mondeling onderwijs. Een duidelijkheid die èn voor de betrokkenen èn als kader voor de verdere ontwikkeling, naar het ons voorkomt, van groot belang is. Doch anderszijds en ten derde biedt juist de bepaling dat feitelijke invoering van deze regelingen op een nader bij invoeringswet te bepalen tijdstip zal plaatsvinden, de mogelijkheid voor de regering en parlement om dan ook nog rekening te houden met de gedachtenwisseling ten aanzien van de hoofdlijnennotities.

Eventueel daaruit voortvloeiende ervaringen en nadere inzichten zullen dan immers nog in de invoeringswet kunnen worden opgenomen en tot wijzigingen en/of aanvullingen van deze wet kunnen leiden, alvorens deze volledig van kracht wordt.

In deze nota van wijziging zijn vervolgens geen wijzigingen opgenomen met betrekking tot de relatie van deze wet tot de Kaderwet Specifiek Welzijn, behoudens enkele wijzigingen van voornamelijk technische aard. Op dit moment staat immers het voornemen van de regering om de KSW in te trekken in het parlement ter discussie en is ter voorbereiding van parlementaire besluitvorming daarover zelfs een bijzondere kamercommissie ingesteld. Het lijkt niet juist om op de daarover te nemen beslissingen vooruit te lopen, terwijl anderzijds een onwenselijke vertraging in de afhandeling van dit wetsontwerp zou ontstaan wanneer op de werkzaamheden van de bijzondere commissie en de daaruit voortvloeiende parlementaire behandeling zou moeten worden gewacht. Een dergelijke vertraging zou bovendien overbodig zijn omdat reeds artikel 63, tweede lid, van

dit wetsontwerp tot aanpassing aan de definitieve situatie met betrekking tot de KSW verplicht. Dit geldt uiteraard ook indien de KSW geheel zou worden ingetrokken. In dat geval zullen een aantal wijzigingen in dit wetsontwerp moeten worden aangebracht, zoals dat eveneens met betrekking tot andere wetten het geval zal zijn.

De regering heeft in haar brief met betrekking tot de KSW aangekondigd in dergelijke eventueel noodzakelijke wijzigingen in bestaande wetten te zullen voorzien en dat geldt dan uiteraard ook voor dit wetsontwerp als het tot wet zal zijn verheven.

Doch ook de ondergetekenden kunnen en zullen desgewenst het initiatief nemen om, onmiddellijk nadat zekerheid is ontstaan over het lot van de KSW, dit, dan inmiddels hopelijk aanvaarde wetsontwerp aan te passen aan de dan met betrekking tot de KSW ontstane situatie. Dit laatste ligt te meer voor de hand omdat het in feite om een beperkt en overzichtelijk aantal wijzigingen zal gaan en zeker niet om een geheel nieuw wetsontwerp.

Bovendien beogen de ondergetekenden met de in deze nota voorgestelde wijzigingen van dit wetsontwerp, de, overigens slechts beperkte, verschillen die er bestaan tussen dit wetsontwerp enerzijds en de hoofdlijnennotities baseducatie en wetgeving volwasseneneducatie anderzijds, grotendeels te elimineren, zodat ook daardoor het politieke en maatschappelijke draagvlak voor de noodzakelijke regelgeving met betrekking tot de volwasseneneducatie kan worden vergroot.

Deze verschillen en de in deze nota van wijziging daarvoor gevonden oplossingen betreffen met name de volgende aspecten:

1. In de hoofdlijnennotities wordt ten behoeve van de voorbereiding van het educatief plan op lokaal niveau een z.g. educatief beraad voorgesteld. Daarin wordt nu ook in het wetsontwerp voorzien door de voorgestelde uitbreiding van artikel 14 met een tweede en een derde lid.

2. In de hoofdlijnennotities wordt uitdrukkelijk gewezen op de mogelijkheid van z.g. provinciale educatieve werkplaatsen. Door de voorgestelde uitbreiding van artikel 35 met een derde lid wordt daarin nu ook in het wetsontwerp voorzien.

3. In de hoofdlijnennotities wordt niet uitdrukkelijk gesproken over een regeling met betrekking tot de z.g. automatische bekostiging van de autonome groei van het dag/avondonderwijs, zoals in het wetsontwerp in artikel 48 wél is voorzien. Wij menen dat een dergelijke bepaling ten behoeve van de harmonisatie op dit terrein en ten behoeve van een evenwichtige afweging van onderdelen van de volwasseneneducatie wél noodzakelijk is. In de memorie van toelichting bij de onderwijsbegroting 1984 worden trouwens ook gedachten in deze richting ontwikkeld.

4. De hoofdlijnennotitie kiest voor zestig regio's. Door middel van artikel 35 van dit ontwerp is eveneens een regio-indeling zeer wel mogelijk, doch wordt het initiatief daartoe gelaten bij de lagere overheden, i.c. de provincie.

5. In de hoofdlijnennotities wordt de voorkeur uitgesproken voor een gereguleerde betrokkenheid van de sociale partners bij de planning van beroepsgerichte volwasseneneducatie-activiteiten. Door aanvaarding van de ter zake door het lid Konings ingediende amendementen zou een en ander ook in dit wetsontwerp worden gegarandeerd.

6. Het landelijk ontwikkelingscentrum heeft in dit wetsontwerp een enigszins bredere taakstelling dan in de hoofdlijnennotities. De ondergetekenden prefereren de taakstelling zoals die in het wetsontwerp is opgenomen, maar kunnen zich zeer wel voorstellen dat op grond van een nadere discussie behoefte zou bestaan om daaromtrent bij de invoeringswet wijzigingen aan te brengen. Ten dele is door de voorgestelde wijziging van artikel 25 daaraan overigens nu reeds tegemoet gekomen, mede om eventuele strijdigheid met de omroepwet te voorkomen.

7. In de hoofdlijnennotities wordt gekozen voor een expliciet evaluatieartikel, analoog aan betreffende bepalingen de WUB. Door de voorgestelde wijziging van artikel 62 en de daarin opgenomen invoeringswet lijkt ook daarin nu voorzien, terwijl door middel van die invoeringswet eventueel alsnog een evaluatiebepaling zou kunnen worden opgenomen, indien daaraan dan nog behoefte zou bestaan.

8. De omschrijving van de basiseducatie is in de betreffende hoofdlijnennotitie enigszins anders dan in het wetsontwerp. Afgezien van technische verschillen die het onvermijdelijk gevolg zijn van exacte formuleringen die een wetstekst vereist, lijkt, door de voorgestelde wijzigingen in de artikelen 36 t/m 43 van inhoudelijke verschillen nu niet of nauwelijks sprake meer te zijn.

9. In de hoofdlijnennotities wordt niet expliciet ingegaan op regelgeving die harmonisatie tussen schriftelijk onderwijs, educatieve omroep en buitenschools mondeling onderwijs enerzijds en andere volwasseneneducatie-activiteiten anderzijds kan bevorderen. In het wetsontwerp is daarin voorzien door middel van het bepaalde in paragraaf 5 van hoofdstuk III. De ondergetekenden achten dit ook noodzakelijk.

10. Het wetsontwerp sluit (nog) uitdrukkelijk aan bij de Kaderwet Specifiek Welzijn, terwijl in de hoofdlijnennotities daaraan wordt voorbijgegaan. Zoals eerder is gesteld, zullen de ondergetekenden het initiatief nemen om het wetsontwerp te zijner tijd zo nodig aan te passen aan de nadere parlementaire besluitvorming over de KSW en aldus uitvoering geven aan het bepaalde in artikel 63, tweede lid, van dit ontwerp.

Artikelsgewijs

Voor zover een en ander niet vanzelf spreekt uit de tekst van de wijzigingen zelf, worden hieronder de voorgestelde wijzigingen per artikel nader toegelicht:

Artikel 6, 7 en 8

Het betreft hier technisch staatsrechtelijke wijzigingen.

Artikel 14

Deze wijzigingen beogen uitdrukkelijk te voorzien in een lokaal educatief plan en in de betrokkenheid van de instellingen en organisaties bij de voorbereiding daarvan. De voorgestelde wijzigingen in de artikelen 15, 43, 46 en 47 vloeien hieruit rechtstreeks voort.

Artikel 18

Door deze wijziging wordt voorzien in de wens om de planperiode te harmoniseren met de tijdsduur van andere publieke plannen.

Artikel 23

Door deze wijziging wordt voorzien in de wens om ook bij deze raad analoge uitgangspunten met betrekking tot de samenstelling te hanteren als bij andere adviesraden het geval is.

Artikel 25

Door het laten vervallen van de daar onder b aangegeven taak, wordt eventuele strijdigheid met de omroepwet alsnog vermeden.

Artikel 31, 32 en 33

Door deze wijzigingen wordt afgezien van het oorspronkelijke voorstel van de ondergetekenden om wettelijk voor te schrijven dat het educatief centrum slechts een publiekrechtelijke rechtsvorm zou hebben. De keuze van de rechtsvorm wordt nu aan de lokale situatie overgelaten. Wel wordt echter bepaald dat in de bestuursamenstelling de verscheidenheid onder de lokale bevolking tot uitdrukking dient te komen. Bovendien wordt door

deze wijzigingen en door de wijziging van het derde lid van artikel 36 tegemoet gekomen aan de wens om het educatief centrum niet ook uitdrukkelijk een taak te geven bij de uitvoering van volwasseneneducatie-activiteiten zelf. Door deze gewijzigde wetstekst wordt expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit centrum vooral een coördinerende en ondersteunende taak heeft. Strikt genomen wordt daarmee niet uitgesloten dat het centrum in zeer bijzondere gevallen ook voor de uitvoering van enige activiteit kan zorgdragen. Maar gelet op zowel de gewijzigde taakomschrijving alsook op de bestuursamenstelling van het centrum zal dit dan slechts tot noodgevallen beperkt blijven en dan nog altijd met instemming van het pluriform samengestelde bestuur.

Artikel 36

Door de wijziging van het derde lid wordt voldaan aan het verlangen om ook in deze wet een bepaling op te nemen overeenkomstig hetgeen in artikel 23 lid 1 van de KSW is voorzien.

Artikel 36 t/m 43

Door deze wijzigingen wordt het nu in deze paragraaf bepaalde meer in overeenstemming gebracht met hetgeen in de hoofdlijnennotitie basiseducatie is omschreven. Bovendien wordt door andere begrippen te hanteren de indruk voorkomen dat het hier alleen om «schoolse» activiteiten zou gaan. Door de voorgestelde intrekking van het bepaalde onder d en e wordt de basiseducatie beperkt tot de meest essentiële voorzieningen en wordt de inhoud van de basiseducatie ook meer in overeenstemming gebracht met hetgeen ter zake in de betreffende hoofdlijnennotitie is voorgesteld. Door het laten vervallen van het woord «sociale» in het bepaalde onder c van artikel 37 wordt bovendien een onjuiste beperking aan deze vorm van basiseducatie weggenomen. Deze laatste wijziging was te meer noodzakelijk door de nu voorgestelde wijziging van artikel 38 en door het voorstel de z.g. cursussen algemene ontwikkeling uit dit basisaanbod over te hevelen naar artikel 51.

Artikel 62

Over de strekking en betekenis van de wijziging van dit artikel is al uitvoerig gesproken in het algemene gedeelte van deze toelichting. De leden 3 en 4 van de nu voorgestelde wijziging zijn analoog aan bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding van de KSW en beogen ruimte te scheppen voor een ontwikkelingsbeleid voordat de wet integraal in werking treedt.

Van Kemenade,
Worrell,
Wallage